

Kodeks

„Dobre praktyki w szkołach wyższych”

– wstępna wersja opracowania

ks. prof. Andrzej Szostek

Zgromadzenie Fundatorów
Fundacji Rektorów Polskich-Institutu Społeczeństwa Wiedzy

Warszawa, 19 września 2006 r.

Dobre praktyki w szkołach wyższych – *spis treści*

- Geneza PROJEKT
- Preambuła
- Zasady fundamentalne (ujęte w 8 punktach)
- Dobre praktyki rektora (ujęte w 12 punktach)
- Dobre praktyki senatu (ujęte w 6 punktach)
- Normy końcowe (ujęte w dwóch punktach)

Zasady fundamentalne

3

- Zasada służby publicznej
- Zasada legalizmu
- Zasada autonomii i odpowiedzialności
- Zasada kreatywności
- Zasada przejrzystości
- Zasada subsydiarności
- Zasada tolerancji i poszanowania godności
- Zasada ponadnarodowej powszechności

Dobre praktyki rektora

4

- Odpowiedzialność za rozwój uczelni
- Podział kompetencji
- Kultura posiedzeń senatu
- Odpowiedzialność finansowa
- Unikanie decyzji we własnej sprawie
- Unikanie konfliktu interesów
- Poszanowanie tradycji uczelni
- Kultura w kontaktach ze społecznością uczelni
- Kultura kampanii wyborczej
- Współpraca rektora z jego poprzednikami
- Rektor jako reprezentant uczelni
- Troska o właściwe miejsce uczelni w życiu publicznym

Dobre praktyki senatu

5

- Współpraca senatu z rektorem
- Inicjatywa senatu
- Respektowanie przyjętego porządku obrad
- Kultura głosowania
- Dyskusja nad sprawozdaniem rektora
- Zasada dyskrecji

Normy końcowe

6

- Zakres ważności Kodeksu
- Audyt wewnętrzny

Zasady fundamentalne

7

3. Zasada autonomii i odpowiedzialności

Realizując swą zasadniczą misję uczelnie korzystają z konstytucyjnej gwarancji autonomii, której normy określa ustawa. Tradycyjnie autonomia ta obejmuje prawo do samodzielnego określania przez uczelnie własnej misji i wynikających z niej szczegółowych celów i zadań, a także wielu regulacji określających sposoby działania uczelni. Korzystając jednak ze swej autonomii uczelnia musi tak interpretować wynikające z niej uprawnienia, by we właściwy sobie sposób, w najlepszym stylu, a zarazem efektywnie działać na rzecz odpowiedzialności za dobro całej społeczności.

Zasady fundamentalne

8

5. Zasada przejrzystości

Dla uniknięcia kumoterstwa, nepotyzmu, korupcji oraz innych nadużyć konieczne jest, by wszelkie procedury związane z zadaniami i inicjatywami badawczymi lub dydaktycznymi, konkursami na stanowiska, awansami pracowników i nagrodami, naborem i promocją studentów – były jawne i sprawiedliwe. Pomocne w respektowaniu tej zasady (zwłaszcza wymogu sprawiedliwości) mogą być reprezentatywne komisje złożone z osób kompetentnych w opiniowaniu wniosków w wymienionych sprawach.

Dobre praktyki rektorów uczelni

5. Unikanie decyzji we własnej sprawie

Działając w ramach swych uprawnień, rektor nie nadużywa zasady domniemania kompetencji i nie preferuje jednostki organizacyjnej, w której wykonuje zadania jako nauczyciel akademicki, ani nie podejmuje działań we własnej sprawie. Nie wiąże się z żadnym ugrupowaniem w uczelni, co więcej, zdecydowanie przeciwstawia się praktykom swoistej wymiany usług, to jest działaniom kierującym się zasadą *do ut des*), naruszającym zasady legalizmu i przejrzystości.

Dobre praktyki rektorów uczelni

10. Współpraca rektora z jego poprzednikami

Działając w imię poszanowania ciągłości władzy w uczelni, wymagającej zachowania równowagi pomiędzy potrzebą kontynuacji a koniecznością zmian w jej funkcjonowaniu, rektor z szacunkiem i należnym uznaniem odnosi się do osiągnięć swych poprzedników oraz korzysta z ich rady i wsparcia tam, gdzie sprawy uczelni tego wymagają. W ten sposób rektorzy współtworzą kulturę instytucjonalną uczelni przyczyniając się zarazem do kształtowania dobrych obyczajów w procesie przekazywania i przejmowania funkcji kierowniczych w uczelniach.

Dobre praktyki senatu

11

13. Współpraca senatu z rektorem

Realizując swoje uprawnienia, członkowie senatu starają się współpracować z rektorem, dla dobra całej uczelni. Współpraca ta wymaga traktowania obecności oraz uważnego i aktywnego uczestniczenia w posiedzeniach senatu jako priorytetowego obowiązku. W szczególności członkowie senatu mają obowiązek właściwego przygotowania się do posiedzeń, a w tym do zapoznania się z przygotowanymi materiałami.

Dobre praktyki senatu

12

16. Kultura głosowania

Uchwały merytoryczne, zgodnie ze statutem, podejmowane są w wyniku głosowania jawnego. Głosowanie przeciw projektowi uchwały powinno być poprzedzone przedstawieniem powodów usprawiedliwiających taki sprzeciw. Za niedopuszczalne nadużycie należy uznawać przypadki gremialnego unikania udziału w dyskusji, a następnie wnoszeni o utajnienie głosowania w celu odrzucenia projektu uchwały.

19. Zakres ważności Kodeksu

Powyższe Zasady fundamentalne oraz dobre praktyki w kierowaniu uczelnią odnoszą się odpowiednio także do jednoosobowych i kolegialnych organów władzy niższych jej szczebli (Dziekanów i rad wydziału, Dyrektorów instytutów i ich Rad itp.), z zachowaniem różnic kompetencyjnych wynikających ze statutu lub innych regulacji prawnych.

Dobre praktyki rektorów uczelni

6. Unikanie konfliktu interesów

Poczucie odpowiedzialności za sprawowany urząd zobowiązuje rektora do unikania takich form angażowania się poza uczelnią, nawet nie związanych ze stałym zatrudnieniem, które poważnie utrudniałyby wywiązywanie się z przyjętych przezeń obowiązków. Rektor i prorektorzy składają senatowi pisemną deklarację, w której informują o braku konfliktu interesów pomiędzy uczelnią a miejscami swej dodatkowej aktywności. Podobnie osoby sprawujące funkcje innych organów jednoosobowych lub ich zastępców zobowiązują się do powstrzymywania się od działalności konkurencyjnej wobec własnej uczelni. Udowodnione zatajenie prawdy w tej materii lub naruszenie tego zobowiązania stanowi wystarczającą podstawę do odwołania z pełnionej funkcji.

20. Audyt wewnętrzny

W uczelniach, które przyjęły, w drodze głosowania senatu, niniejszy *Kodeks* w całości lub w ich części, senat powołuje – na wniosek rektora – odpowiednią komisję, której zadaniem jest kontrola zgodności z nimi działań władz uczelni, lub też powierza te zadania już działającej komisji o właściwych uprawnieniach. Komisja składa senatowi coroczne sprawozdania ze swej działalności, może też zgłaszać propozycje poprawek do treści samego *Kodeksu*.